

СУТНІСТЬ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

© В.М. Головачко, М.В. Арович, 2015

Власний капітал є важливою складовою серед джерел формування ресурсів підприємства. Без капіталу неможливо почати бізнес, адже навіть найменше підприємство вимагає певної суми, щоб зареєструвати його в органах виконавчої влади, відкрити рахунок в банку, виготовити печатку і штампи, придбати необоротні та оборотні активи, найняти робочу силу тощо.

Економічна сутність капіталу в цілому та власного капіталу зокрема вивчали і вивчають багато зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема такі як В.В. Бланк, Ф.Ф. Бутинец, С.Ф. Голов, В.М. Івахненко, Г.Г. Кірейцев, Л. Г. Ловінська, К. Маркс, Д. Рікардо, І.Б. Садовька, П. Самуельсон, Ж.Б. Сей, А. Сміт, В.В. Сопко, Ж. Тюрго та багато інших.

Капітал є особливою економічною категорією, що показує сукупні ресурси, який втілений у частині активів, придбаних за власний рахунок підприємства, показує нагромаджені матеріальні блага для подальшої діяльності [1, ст.427]. Створюється підприємство з метою отримання прибутку, і реалізувати цю мету воно може лише за умови збереження свого капіталу. Капітал, як фактор виробництва являє собою майно, що належить підприємцям або іншим власникам і використовується в процесі створення товарів і послуг.

Важливе значення в управлінні капіталом підприємства займає власний капітал. Власний капітал – це власні джерела підприємства. [2, ст.251]. Власний капітал є гарантією організації бізнесу.

Власний капітал характеризується наступними основними позитивними особливостями: простотою залучення, тому що рішення, зв'язані зі збільшенням власного капіталу, приймаються засновниками чи менеджерами без необхідності одержання згоди інших суб'єктів діяльності; високою віддачею за критерієм норми прибутку на вкладений капітал, тому що в цьому випадку не потрібно сплата позичкового відсотка (відсотка за кредит); зниженням ризику фінансової стійкості і банкрутства підприємства.

Утворення власного капіталу дає гарантію для інвесторів, кредиторів, постачальників, позичальників, що підприємство є кредитоспроможним і йому можна довіряти, мати з ним ділові й партнерські стосунки.

Маркс писав: «... Капітал, - це не річ, а певне, суспільне, належне певній історичній формації суспільства виробниче відношення, яке представлене в речі і надає цій речі специфічного суспільного характеру. Капітал – це не просто сума матеріальних і виробничих засобів виробництва. Капітал – це перетворені в капітал засоби виробництва, які самі по собі так само мало є капіталом, як золото або срібло самі по собі – грішми. Монополізовані певною частиною суспільства засоби виробництва, відособлені у відношенні до живої робочої сили продукти і умови приведення в дію самої цієї робочої сили, - ось що в силу цієї протилежності персоніфікується в капіталі...»[3,]

А. Сміт до капіталу відносив лише ту частку запасів, яка використовується для подальшого функціонування у виробництві та іншій економічній діяльності й приносить дохід. Позитивним у такому трактуванні сутності капіталу є те, що його матеріально-речовий зміст пов'язується як з факторами виробництва, так і процесом отримання доходу. Останнє є домінуючим для розуміння змісту поняття "капітал".

Отже, незважаючи на значні здобутки та напрацювання вчених світової та вітчизняної наукової думки, залишаються не вирішеними та дискусійними багато проблем, зокрема: не сформовано єдиної думки щодо сутності, складу та структури власного капіталу. Капітал – це категорія, що виражає не стільки технічні чи організаційні відносини, скільки соціально-економічні, тобто капітал як такий може існувати лише за певних соціально-економічних умов.

1. Каменська Т. Статутний капітал підприємства, що створюється: формування та облік / Т. Каменська // *Все про бухгалтерський облік*. – 2010. - № 109. – 31–33 с

2. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні. Основи та практика: навчальний посібник / В.С.Лень, В.В. Гливенко; за ред. В.С. Лєня. – Вид. 4-те. – Тернопіль: Навчальна книжка – Богдан, 2012.- 752 с.

3. Маркс К. Особливості методології [Електронний ресурс] // К. Маркс - Режим доступу: infoblibrary.com.ua/books-text-1848.html

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності” від 07.02.2013 №73 // *Все про бухгалтерський облік*. – 2013. - № 8-9. – С. 14-17.

5. Сопко В. В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності, пасивів) / В. В. Сопко. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 312 с